

[!] **Landschapstriënnale 2021** **High green, innovating the** **landscape**

[*] **Het is algemeen bekend: actuele opgaven als klimaatverandering, energietransitie, verstedelijking, nieuwe vormen van landbouw en de toename van het toerisme zullen onze natuur- en cultuurlandschappen rigoureus veranderen. Maar over hoe we die veranderingen in goede banen leiden, over hoe we ondanks de impact van die vraagstukken tot aangename en leefbare landschappen kunnen komen, bestaat nog lang geen consensus. De Landschapstriënnale 2021 gaat op zoek naar antwoorden. In april 2021 verandert het landschap van Noord-Brabant in een groot laboratorium waarin oplossingen verkend worden, opgaven gecombineerd en duurzame landschappen ontworpen. Deze vijfde Triënnale is als vrije ruimte dé plek om met elkaar te kijken hoe we met de aanstaande transitie en hun landschappelijke gevolgen om moeten gaan.**

[...] **Waardevolle landschappen**

Curator Marco Vermeulen hanteert daarbij een positief startpunt: volgens hem hoeven die opgaven helemaal geen bedreiging te zijn. Sterker nog, ze fungeren als hefboven om waardevolle – zowel esthetisch als economisch – landschappen te creëren. Nieuw is deze opvatting allerminst. Het arcadische landschap dat we nu waarderen is immers het product van economische activiteiten uit het verleden. Denk aan de grienden in De Biesbosch, ooit bedoeld om riet te telen voor de mandenmakerij of de vervaardiging van dijkmaten. Of de vele populieren tussen Den Bosch en Eindhoven, die destijds aangeplant zijn voor de klompenindustrie. En wat te denken van al die kleinschalige landschapselementen: stuk voor stuk overblijfselen van agrarische bezigheden.

[...] **Landschapslaboratoria**

Tijdens de Landschapstriënnale 2021 vogelen we in 10 Landschapslaboratoria uit hoe moderne nutsfuncties – logistieke loodsen, windmolens, woonwijken, alternatieve vormen van landbouw – net als toen kunnen leiden tot prettige en mooie landschappen, maar ook tot landschappen die economisch weer aan waarde kunnen winnen. Waardoor we ze als vanzelf kunnen overhevelen naar volgende generaties, zonder dat we hoeven terug te grijpen op kostbare maatregelen voor bescherming en behoud.

[...] Coalities

De vraag is natuurlijk wel wie hiervoor aan de lat staat. Nu de overheid allang niet meer gewoon de 'baas' is, dienen anderen op te staan. Daarom worden de tien labs geleid door verrassende coalities van overheden, marktpartijen en maatschappelijke organisaties. Tijdens de Landschapstriënnale krijgen zij elk een dag om hun bevindingen en resultaten te delen met het publiek.

Die momenten zijn een mix van inhoud (met name voor professionals), excursies en een cultureel aanbod van muziek, theater en kunst.

[...] Troonrede en Sterrenregen

Daarnaast keren klassieke Landschapstriënnale-onderdelen terug, zoals een internationale conferentie en de Troonrede van het Landschap. De zogenoemde Sterrenregen biedt lokale initiatieven de ruimte om bij het evenement aan te haken. De opening is op landgoed Oud-Herlaar.

Impressie Van Gogh NP door West 8

Van Gogh Nationaal Park

De gastlocatie van de Landschapstriënnale 2021 is Van Gogh Nationaal Park in Noord-Brabant. Het totale gebied beslaat zo'n 120.000 ha, ongeveer een kwart van Brabant, met een uniek bekenlandschap als ruggengraat.

Van Gogh NP is een bijzonder concept waarin partners samenwerken aan het landschap van de toekomst tot in de steden met meerwaarde voor natuur, de regionale economie en de mensen. De Nationale Parken nieuwe stijl zijn een visitekaartje voor Nederland. De combinatie

van toonaangevende natuurgebieden in een aantrekkelijk agrarisch cultuurlandschap, een topeconomie met 1,5 miljoen mensen én de tastbare erfenis van Van Gogh maken het Van Gogh NP uniek.

[*] De 10 Landschapslaboratoria van de Landschapstriënnale 2021

[...] **High Tech – High Green**

High Tech High Green gaat over het landschap als vestigingsfactor. Een topeconomie kan niet zonder een toplandschap, want talentvolle makers en denkers hechten aan een aantrekkelijke werk- en leefomgeving. In het gebied langs en rondom de 'Groene Corridor' tussen Strijp S en Oirschot onderzoeken de gemeenten Eindhoven en Oirschot samen met het Brabants Landschap – ondersteund door de Vereniging Deltametropool en het College van Rijksadviseurs – hoe bedrijven kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van het landschap.

De groene omgeving in de Brainportregio is belangrijk voor de high tech industrie, dus waarom dan niet samen de verantwoordelijkheid nemen?

[...] **Brabantse Beken**

Het Brabantse bekenlandschap is adembenemend mooi en veel mensen voelen zich ermee verbonden. Door klimaatverandering moeten we weer leren leven met water, leren omgaan met droogte, hitte en wateroverlast.

Kunnen we ruimte geven aan het water?

De Brabantse waterschappen en gemeente Meierijstad onderzoeken samen wat de beekdalen

ons vertellen over klimaatverandering. Door aan te sluiten bij de verhalen van de mensen. Door een nieuwe cirkel van produceren en consumeren te onderzoeken. En door de betekenis van dit unieke landschap te vertalen naar hedendaagse oplossingen.

[...] **Vitale Bodem**

Vitale Bodem gaat over de toekomst van de landbouw als belangrijkste beheerder van het landschap. Hoe kunnen nieuwe vormen van landbouw het landschap versterken? Denk aan de relatie landbouw en natuur,

maar ook aan de mogelijkheden van nieuwe technologie. En natuurlijk de voorbeelden waarbij Brabant voorop loopt, zoals het grootste voedsel-

bos van Nederland of de gebiedsgerichte aanpak van de Duinboeren.

[...] **Economische Dragers**

Het menselijk economisch handelen vormt al eeuwenlang het Nederlandse landschap. Bosbouw, watermolens, steenbakkerijen, kloosters, ze dragen allemaal bij aan het Brabantse mozaïeklandschap. Maar doen fabrieken, bedrijventerreinen, logistieke hallen en windturbines dat ook? Dit Lab onderzoekt de balans tussen economische ontwikkelingen en een aantrekkelijk landschap. De focus ligt op Landschapspark Pauwels bij Tilburg. Biedt de realisatie van landschapsparken perspectief? Wat zijn dan de economische dragers?

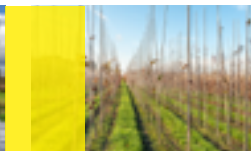

[...] **Productieve Natuur**

Hoe kun je het verdienvermogen van natuurlijke landschappen optimaliseren? Productieve Natuur kijkt voor het beantwoorden van die vraag vooral naar bosbouw (populieren) voor bouwmaterialen. Vroeger was de klompenindustrie de economische drager van het Brabantse populierenlandschap. Vandaag de dag kan populierenhout gebruikt

worden voor duurzaam bouw materiaal. Bijkomend voordeel is dat je daarmee CO₂ voor lange tijd vastlegt. Ook wordt onderzoek gedaan naar boomkweek,

voedselbossen en de productie van duurzame energie.

[...] **Onze Energie, Ons Landschap**

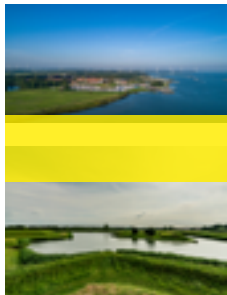
In het Klimaatakkoord staat dat 50% van de energietransitie met en door de gemeenschap wordt uitgevoerd. Onze Energie, Ons Landschap onderzoekt hoe deze participatie kan bijdragen aan een aantrekkelijk energielandschap. Kunnen zonne- en windparken als hefboom dienen voor landschapontwikkeling? Bijvoorbeeld door de aanleg van 'windbossen' of door juist met windturbines waarde-

volle landschapsstructuren te behouden? Staatsbosbeheer en Ecco gaan, met een coalitie van partijen, op onderzoek uit.

[...] **Zuiderwaterlinie**

Het is een van de grootste landschappelijke structuren die in de provincie Brabant te vinden is: de Zuiderwaterlinie, een stelsel van forten en vestingstadjes dat in de 16e eeuw door Menno van Coehoorn is aangelegd. Door de ligging op de grens van klei en zand is een prachtig aquatisch landschap ontstaan dat tal van mogelijkheden biedt. Landschapslab Zuiderwaterlinie onderzoekt de 'smaak van het landschap' van de bezoekers, inwoners, bestuurders en ondernemers van deze streek. Daarbij gaat het letterlijk om voedsel uit de streek, maar ook om de inrichting van het landschap in het verleden, het heden en de toekomst. De dialoog vindt plaats aan 'De Zuiderwaterlinie tafel', die symbool staat voor alle elf vestingsteden aan de Zuiderwaterlinie.

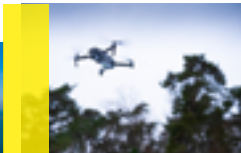
[...] **Groenstad**

Het vergroenen van het stedelijk gebied staat hoog op de agenda van Brabantstad. De uitdaging voor de toekomst is om woonomgevingen te creëren die landschappelijke waarde genereren in plaats van die te ontnemen of ontnemen aan het landschap. Het is een zoektocht naar een levende groene stad, waarin ook stedelijke opgaven als bereikbaarheid, klimaatadaptatie, gezondheid, recreatie en

een goed vestigingsklimaat een plek kunnen krijgen. De beken en rivieren, en met name de Mark, spelen als vergroeners van de stad een belangrijke rol in dit concept.

[...] **Datascales**

In de gebouwde omgeving zien we het concept 'smart city', in Datascales gaan we op zoek naar de mogelijkheden van een 'smart landscape'. Eigenlijk werken we al meer dan een

eeuw aan 'slimme landschappen'. Vandaag de dag hebben we echter veel meer data en technieken ter beschikking die ons hierbij kunnen helpen. Maar hoe ontsluiten we die mogelijkheden? En wat betekent dit voor het landschap?

[...] **Helend Landschap**

Helend Landschap heeft als missie om het maatschappelijk draagvlak voor landschap als

helende kracht voor de gezondheid van mensen en natuur te vergroten. Het richt zich daarbij in het bijzonder op het Van Gogh Nationaal Park, een gebied met grote potentie om landschap

en gezondheid (szorg) aan elkaar te koppelen. Het uiteindelijke doel is om een 'grass root' beweging te creëren die zich hard maakt voor het belang van de gezondheid van mens en natuur.

Regionale parents

Provincie Noord-Brabant | Rabobank | ZLTO | Brabantstad | Brabantse Delta | Waterschap De Dommel | Waterschap Aa en Maas | Brabant Water

Landelijke partners

NL Ingenieurs | BNSP | Ministerie van BZK | Staatsbosbeheer | Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed | NVTL | CRa

www.landschapstriennale.com
communicatie@landschapstriennale.com
volg ons #landschapstriennale

landschapstriennale